

STARTNOTITIE Nationaal Programma Groningen

Samen op weg naar een lokaal programmaplan

Definitieve versie 13 juni 2019

Samenvatting

Wat het Nationaal Programma Groningen (NPG) voor ons kan en moet gaan betekenen, hebben we als gemeente zelf in de hand. Raden en Staten geven mede vorm aan de programmakaders voor het NPG en stellen ze uiteindelijk vast. Het streven is voor de zomer een eerste bespreeknotitie over de programmakaders in een eerste ronde voor commentaar voor te leggen aan de Raden en Staten. Op basis van het commentaar maakt het NPG bestuur een definitief voorstel dat in een tweede ronde ter goedkeuring wordt voorgelegd. De programmakaders - doelstellingen, criteria, indicatoren, monitoring, evaluatie - zijn bepalend voor de lokale en thematische programmaplannen die partijen opstellen om aanspraak te maken op NPG-gelden.

We betrekken inwoners intensief door aan te haken op de integrale participatie-aanpak van de Omgevingsvisie. De startnotitie is door de gemeenteraad goedgekeurd op 20 mei jl. Dus geen apart NPG participatietraject dat inwoners extra belast en wellicht verwart maar we haken aan op reeds geplande participatietrajecten. Zoals voor bijvoorbeeld de Energietransitie of de Zorgvisie, we halen hieruit kansrijke projecten en plannen en zetten deze op de kanskaart die vervolgens door de gemeenteraad getoetst wordt aan de programmakaders. De projecten en plannen die door de toetsing komen, vormen met elkaar het lokale programmaplan.

De planning is om over een jaar, juni 2020, besluitvorming te hebben over ons lokale programmaplan NPG 2020. Dit lokale plan zal elk jaar een update krijgen omdat elk jaar weer nieuwe participatietrajecten plaatsvinden waaruit kansrijke projecten en plannen voortvloeien.

Zorgvuldigheid betrachten is een belangrijk gegeven in dit programma. Allereerst moeten we goed kunnen aantonen inwoners, ondernemers, bedrijven en organisaties, en maatschappelijk middenveld nauw te hebben betrokken. Maar we moeten ook in acht nemen dat werken aan perspectief lastig is voor mensen die midden in schadeafhandeling en de versterking zitten. Het is van cruciaal belang dat de afhandeling van schade door aardbevingen en de noodzakelijke versterking van gebouwen transparant, adequaat en volgens planning worden afgehandeld. Dit is van directe invloed op het toekomstperspectief en het daaraan kunnen werken met inwoners. Het betekent dat schadeherstel en versterking (ook immaterieel) randvoorwaardelijk zijn voor het bieden van perspectief.

Het financiële verdeelmodel voor het NPG is nog volop in ontwikkeling en we verwachten dit ook voor het einde van 2019 voor te kunnen leggen aan de Raad. Helder is dat de verdeling van middelen uit de inhoud moet volgen.

Ook voor projecten en plannen die nu al ontstaan en niet kunnen wachten op vaststelling van het lokale programmaplan, zijn er mogelijkheden voor financiering.

Vanuit het huidige NPG:

- Loket leefbaarheid voor initiatieven tot € 10.000,- (reservering van €10 miljoen).
- Regeling voor initiatieven boven € 10.000,- (reservering van €10 miljoen).

Vanuit onze eigen gemeente:

- Dorpenfonds

Bovengenoemde mogelijkheden maken dat, parallel aan het opstellen van het lokaal programmaplan NPG, inwoners mogelijk al wel verder kunnen met eigen initiatieven en projecten waar zij aan werken.

1. Inleiding

Maandag 11 maart 2019 heeft gemeente het Hogeland samen met de andere aardbevingsgemeenten en de provincie afspraken gemaakt met het Rijk over de hoofdlijnen van het Nationaal Programma Groningen (NPG). Deze afspraken zijn vastgelegd en ondertekend in een bestuursovereenkomst met een toelichtende bijlage “een programma dat groeit”. De overeenkomst is door uw Raad op 27 maart 2019 geaccordeerd.

Met de NPG-gelden willen we voor de komende jaren, samen met inwoners en haar belangengroeperingen, het bedrijfsleven en de maatschappelijke organisaties en instellingen de kwaliteit van de leefomgeving, energietransitie, duurzaamheid, economie en arbeidsmarkt versterken. We streven naar een toekomstbestendige gemeente die kracht en trots uitstraalt en wordt gekenmerkt door duurzaamheid, vitaliteit en leefbaarheid. Een gemeente Het Hogeland waar het goed wonen en werken is.

Bij de vaststelling door uw Raad van de bestuursovereenkomst op 27 maart 2019 heeft u unaniem een motie van samenwerken aangenomen, waarin u het college verzoekt:

Voor het zomerreces met een voorstel naar de raad te komen hoe aan de betrokkenheid van inwoners vorm en inhoud wordt gegeven;

- De inwoners en de raad actief te informeren over de voortgang van het Nationaal Programma Groningen;
- De raad de mogelijkheid te bieden om aan de hand van de vooraf gestelde kaders de voortgang te toetsen.”

In deze startnotitie gaan we in op de beantwoording van de volgende vragen:

1. Wat kan/moet het NPG voor Het Hogeland betekenen?
  - i. Wat zijn de kaders die het NPG meegeeft?
  - ii. Wat zouden onze aanvullende kaders kunnen zijn?
2. Hoe betrekken we daarbij onze inwoners, ondernemers en andere partijen?

- i. Hoe is de relatie met onze Omgevingsvisie?
  - ii. Hoe is de relatie met onze woonvisie, zorgvisie, energievisie etc...?
  - iii. Hoe is de relatie met het Toekomstbeeld 2040 van de provincie?
- 3. Hoe ziet het tijdspad eruit?
- 4. Hoe organiseren we deze opgave intern, wat zijn de consequenties voor de gemeentelijke inzet? Welke financiële consequenties zijn hieraan verbonden?
- 5. Welke tussentijdse oplossingen zijn er te bedenken voor bewonersinitiatieven die niet kunnen wachten op besluitvorming over het lokale programmaplan in 2020?

De overleggroep Raad aardbevingen en NPG is in de afgelopen periode intensief meegenomen in de voortgang van het dossier aardbevingen in z'n algemeenheid en ook ten aanzien van het NPG in het bijzonder.

2. Wat kan/moet het NPG voor Het Hogeland betekenen?

1.1 Wat zijn de kaders die het Nationaal Programma Groningen meegeeft?

Programmakaders

Thans wordt door het programmabureau NPG, provincie, rijksoverheid (ministeries van Financiën, EZK, BZK) en aardbevingsgemeenten gewerkt aan de programmakaders die moeten gaan gelden voor het indienen van aanvragen om aanspraak te kunnen maken op de NPG-gelden. Het NPG bestuur stelt zich ten doel om uiterlijk in september te spreken over de concept programmakaders, zowel voor de op te stellen lokale en thematische programmakaders als over de uitgangspunten voor de toedeling van de middelen die beschikbaar zijn.

In de programmakaders worden de doelen, criteria, indicatoren, monitoring en evaluatie nader uitgewerkt. We beginnen daarbij niet bij nul. Er zijn immers al hoofddoelen geformuleerd die als basis gelden voor een verdere uitwerking (zie ook bijlage "Een programma dat groeit"). Het gesprek over hoe deze programmakaders er mogelijk uit komen te zien wordt nog voor de zomer gevoerd met raden en staten. Dit is nadrukkelijk in navolging van een motie die in maart jl. in de Staten is aangenomen en verwerkt in de afspraken van het NPG. Er wordt op toegezien at zowel Statenleden als raadsleden nauw betrokken worden bij de op te stellen kaders.

Het streven is de definitieve programmakaders voor het einde van 2019 in een eerste ronde voor commentaar voor te leggen aan de Raden en Staten. Op basis van het commentaar van de gemeenteraden, provinciale staten en het rijk, maakt het NPG bestuur een definitief voorstel. Dit voorstel wordt u in een tweede ronde ter goedkeuring voorgelegd. De kaders zijn bepalend voor de thematische en lokale programmaplannen die partijen kunnen opstellen om aanspraak te maken op NPG-gelden.

No Regret plannen

Eén van de onderdelen van het NPG is de toekenning van € 15.000.000,-- voor de zogenaamde 'no regret' projecten. Op 6 mei hebben we als gemeente Het Hogeland twee projecten ingediend. In het NPG bestuur is inmiddels een positief besluit genomen.

Met de 15 miljoen euro vanuit het Nationaal Programma Groningen (NPG) bouwt Het Hogeland de komende jaren verder aan vitale dorpen en kernen. Het Hogeland heeft twee projecten voorgedragen voor de 15 miljoen euro: 'Plus op vier centrumplannen Het Hogeland' voor de dorpscentra van Bedum, Winsum, Uithuizen en Uithuizermeeden, en dorpsvernieuwing Wehe-den Hoorn. In de centra van Bedum, Winsum, Uithuizen en Uithuizermeeden zijn de plannen deels al in uitvoering of staan op stapel. Door het extra geld vanuit het NPG kunnen de centrumplannen een nog mooier resultaat bereiken. De plannen voor Bedum, Uithuizen en Winsum hebben als doel om economisch sterke, aantrekkelijke, compacte en levendige winkelcentra te creëren in combinatie met zorg en/of culturele voorzieningen. Het plan in Uithuizermeeden wil langdurig leegstaande winkelpanden vervangen door woningen, en een woon-zorg-zone toevoegen aan het centrale lint van het dorp.

Met de NPG-gelden voor de dorpskern van Wehe-den Hoorn kunnen de aantrekkelijkheid en levendigheid verbeterd en behouden worden. Dat was anders niet mogelijk geweest. Door het naderend vertrek van Het Hogeland College uit Wehe-den Hoorn in 2021-2022 naar Winsum wordt de noodzaak om te investeren in de dorpskern alleen maar groter. Ondernemers en inwoners zijn nauw betrokken bij de plannen voor de dorpsvernieuwing.

Participatie

Gemeenteraden en provinciale staten, belanghebbenden en inwoners worden nauw bij het opstellen van de programmaplannen betrokken. (zie hiervoor het hoofdstuk participatiemodel). Het zijn de gemeenteraden en provinciale Staten die uiteindelijk de programmaplannen vaststellen.

1.2 Wat zouden onze aanvullende kaders kunnen zijn?

Zoals bij de bestuursovereenkomst NPG besloten, wordt voorafgaande aan de uitwerking van lokale en thematische plannen, de Raden en Staten eerst de mogelijkheid gegeven om kaders te stellen. Deze programmakaders worden voorbereid in nauwe samenwerking tussen rijksoverheden (EZ, BZ, FIN) provincie, aardbevingsgemeenten en NPG bureau.

In een eerste ronde worden de ontwikkelde programmakaders aan u voorgelegd. U wordt dan in staat gesteld om wensen en bedenkingen in te dienen. In een tweede ronde worden de programmakaders ter definitieve vaststelling aan de Raden en Staten voorgelegd. Het staat uw raad vrij aanvullende kaders te formuleren voor het lokale programmaplan Het Hogeland.

In een brainstorm op 13 februari 2019 heeft u gediscussieerd over mogelijk kaders. Onderstaand treft u een compilatie aan van de door u genoemde kaders. Deze kaders nemen we mee in de uitwerking van de centrale programmakaders en kunt u gebruiken bij

uw kaderstelling bij de bespreking, becommentariëring en vaststelling van de centrale programmakaders NPG:

- Communicatie, betrokkenheid, transparantie en draagvlak inwoners en bedrijven;
- Gelijke kansen en spreiding over het gehele grondgebied van Het Hogeland;
- Aanvullende, noodzakelijke en niet verdringende projecten met maatschappelijke, duurzame en economische impact en perspectief biedend;
- Aandacht voor samenhang, inclusiviteit en SROI in projecten en programma;
- Geen vervanging voor wettelijke taken van de gemeenten, maar een duidelijke PLUS;
- Uitlegbare en beargumenteerde keuzen maken;
- Geen verdringing van de versterking en schadeafhandeling;
- Kwaliteit boven kwantiteit;
- Koppelkansen benutten (infra, bereikbaarheid, buitengebied, agrarische sector, economische visie, arbeidsmarkt, zorgvisie, woonvisie, omgevingsvisie, energietransitie);
- Co-financiering waar mogelijk vragen.

Bovenstaand lijst is niet limitatief en kan in het gesprek over deze startnotitie worden aangevuld.

3. Hoe betrekken we daarbij onze inwoners, ondernemers en andere partijen?

3.1 Participatieaanpak

Inleiding

Het streven naar een toekomstbestendige gemeente die kracht en trots uitstraalt en wordt gekenmerkt door duurzaamheid, vitaliteit en leefbaarheid, kunnen we alleen samen met onze omgeving bereiken. Wanneer het onze toekomst betreft, zijn we als gemeente slechts één van de vele spelers in een complex spelersveld. Elk van die spelers heeft een rol, die afhankelijk van thema, gebied, context kan wisselen. Dat geldt ook voor de gemeente; de ene keer zijn we aanjager, een andere keer zijn we vergunningverlener, handhaver of facilitator.

Omgevingsanalyse

Het is belangrijk om de complexe omgeving waarin we de kwaliteit van de leefomgeving, energietransitie, duurzaamheid, economie, arbeidsmarkt, welzijn willen versterken, met verschillende spelers én een bijbehorende 'speelruimte', in kaart te brengen. Elke speler heeft immers een eigen gevoel en belang bij de toekomst van Het Hogeland en voor iedereen kan het iets anders betekenen. Inwoners bijvoorbeeld, ervaren door de aardbevingen verschillende effecten op hun leefomgeving: op de fysieke omgeving, maar ook op veiligheid, wooncomfort en welzijn.

Ambitie participatieniveau

Op het moment dat we deze omgeving in kaart hebben gebracht, kunnen we strategieën inzetten om in verbinding met onze Hogelandster spelers de toekomst van ons gebied vorm

en inhoud te geven. Als Het Hogeland beogen we immers maximale participatie van inwoners bij nieuwe ontwikkelingen; coproduceren en consulteren zijn daarbij sleutelbegrippen (collegeprogramma 2019-2022, blz. 4). En omdat de toekomst van Het Hogeland de toekomst is van onze inwoners moeten zij zelf zeggenschap en verantwoordelijkheid krijgen om daaraan vorm te geven. Uit ervaring blijkt dat als mensen geen regie of verantwoordelijkheid hebben in hun project, de kans minder groot is dat het van de grond komt (Visie Inwonerkracht, blz. 21). Samen optrekken met verschillende Hogelandster spelers bij het vormgeven aan de toekomst, is daarmee vanzelfsprekend.

3.2 Lokaal programmaplan NPG in relatie tot andere participatietrajecten (omgevingsvisie, Toekomstbeeld 2040)

Het ligt voor de hand en het kan eigenlijk ook niet anders om het lokaal programmaplan het resultaat te laten zijn van de overkoepelende participatie- en communicatiestrategie van de Omgevingsvisie. De op te stellen Omgevingsvisie sluit aan op onze Toekomstvisie Ruimte. Actief reageren op trends en ontwikkelingen uit de samenleving, en tegelijkertijd zorgdragen voor wet- en regelgeving om vragen, thema's en opgaven integraal te benaderen en bepaalde kernwaarden te borgen. Hierbij benadrukken we dat het niet alleen om ruimtelijke thema's en opgaven gaat maar zeker ook om sociaaleconomische thema's en opgaven. Dat is de basis om initiatieven en kansen op te pakken en samen met de initiatiefnemers tot maatwerk te komen (zie onderstaand figuur). Bovendien, het NPG fungeert daarin als vehikel (financieel, impuls in wet- en regelgeving) om kansen voor onze toekomst te verzilveren. Kansen die vanuit de diverse thematiek, vanuit de samenleving komen en getoetst worden aan doelstellingen en kaders opgesteld door de Staten en de gemeenteraad. Het lokaal programmaplan is daarmee een groeidocument.

toekomst@hethogeland

We kiezen dan ook voor één 'vlag' waaronder alle participatie om de toekomst van het Hogeland (Omgevingsvisie). samen vorm te geven, valt.

De vlag heeft als titel '**toekomst@hethogeland**'.

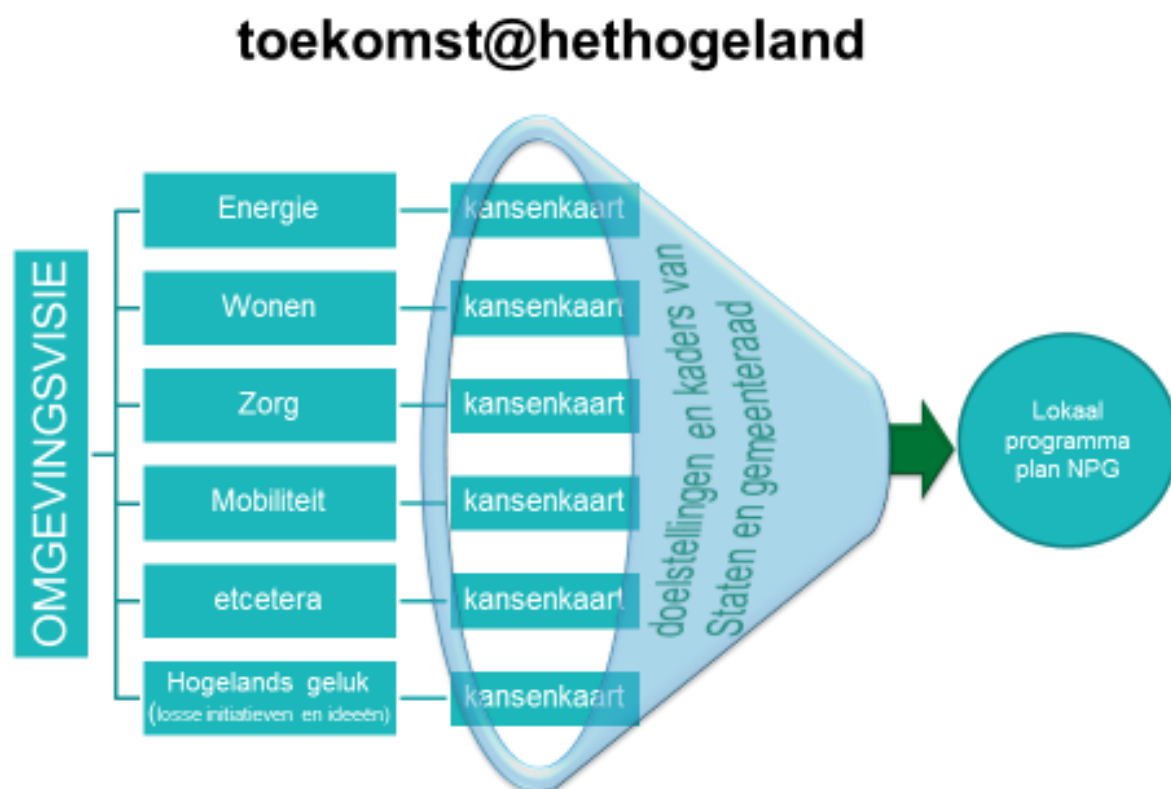
De aftrap dit najaar is gemeentebreed en vervolgens spitsen we per thema of vraag de participatie toe; we differentiëren in methodiek en de mate van participatie is afhankelijk van het onderwerp, het doel / resultaat van de participatie, doelgroepen e.d.

Met deze bundeling sluiten we aan op de beleving van onze inwoners en comprimeren we onze informatievraag en het beroep dat we doen op onze inwoners.

Participatietrajecten vanuit het Nationaal Programma Groningen, zoals voor Toekomstbeeld 2040 of voor de thematische programmaplannen, moeten de participatiestrategie van toekomst@hethogeland niet frustreren. Ze moeten elkaar juist versterken. Wel verwachten we dat deze regionale participatietrajecten van een dergelijk abstractieniveau zijn dat ze elkaar niet in de wielen rijden. We blijven daar uiteraard alert op.

In onderstaande figuur treft u de samenhang aan tussen de ontwikkeling rond de omgevingsvisie, gemeentebrede thematiek en opgaven, en het op te stellen lokaal programmaplan.

Figuur 'samenhang Omgevingsvisie – gemeentebrede thema's en opgaven - lokaal programmaplan'

4. Hoe ziet het tijdspad eruit?

In dit hoofdstuk treft u een indicatieve planning uit. Dit betreft de planning van onze eigen gemeente, gekoppeld aan het opstellen van het gemeentelijke lokale programmaplan. Zoals ook in hoofdstuk 2 is beschreven heeft het programmabureau NPG een eigen planning als het gaat om het vaststellen van de thematische en lokale programmaplankaders.

Wat	Wie	Wanneer
Vaststellen bespreeknotitie over programmakaders door bestuur NPG, toezending aan raden/staten	NPG bestuur	17 juni
Radenconferentie ism Staten; gezamenlijke sessie met raadsleden over de discussienotitie, zienswijzen delen over inhoudelijke en procesmatige randvoorwaarden	Staten en raden	29 Juni
Wensen en bedenkingen concept programmakaders Lokaal en Thematisch door raden en Staten	Raad HH	10 juli
Startnotitie NPG Het Hogeland/ opiniërend	Raad HH	10 juli

Na de opiniërende sessie bereidt het college een Raadsvoorstel voor, waarin de Raad wordt voorgesteld de kaders voor het Lokale Programmaplan vast te stellen en akkoord te gaan met de organisatie van de burgerparticipatie.		
Raadsvoorstel NPG / opiniërend Na de opiniërende sessie bereidt het college een Raadsvoorstel voor, waarin de Raad wordt voorgesteld de kaders voor het Lokale Programmaplan vast te stellen en akkoord te gaan met de organisatie van de burgerparticipatie.	Raad HH	18 september
Bespreking programmakaders lokaal en thematisch door bestuur NPG (tevens bespreking uitgangspunten/principes toedeling middelen NPG)	NPG	19 september
Raadsvoorstel NPG/ besluitvormend	Raad HH	2 oktober
Bespreken van de door NPG vastgestelde kaders na verwerking van alle input (controleerend: of de door de staten en raden gegeven input / aangenomen moties in voldoende mate zijn verwerkt)	Staten en raden (commissie)	30 oktober of 6 november
Vaststellen programmakaders lokaal en thematisch door raden en Staten (besluitvormend: vanwege eensluidende besluitvorming in raden en staten geen mogelijkheid voor amendementen of amenderende moties)	Staten en raden	4^e kwartaal 2019
Vaststellen toedeling middelen NPG door bestuur NPG	NPG	4 ^e kwartaal 2019
Traject van de burgerparticipatie tbv lokaal programmaplan NPG In het najaar trappen we af met de eerste participatietrajecten waarmee we gaan oplopen om kansrijke projecten en plannen in kaart te brengen (kansenkaart). Deze projecten en plannen dienen bij te dragen aan de doelstellingen van het Nationaal Programma, gegeven de regionale en gemeentelijke kaders. Zo wordt ons lokale programmaplan een groeidocument dat telkens vanuit nieuwe participatietrajecten wordt aangevuld. Een groeiende verzameling projecten en plannen die het toekomstperspectief van Het Hogeland verrijken.	Raad HH	November tot maart
Bespreken van door NPG vastgestelde toedeling middelen door raden en Staten (controleren of middelen voldoende aansluiten bij de vastgestelde programmakaders)	Staten en raden (commissie)	4^e kwartaal 2019
Instemmen met toedeling middelen NPG door raden en Staten	Staten en raden	4^e kwartaal 2019

(instemmend: controleren of middelen voldoende aansluiten bij de vastgestelde programmakaders)		
Raadsvoorstel Kansenskaarten NPG Het Hogeland 2020 / opiniërend De Kansenskaarten worden aan de Raad ter weging voorgelegd. Het college zal een voorstel doen hoe de verschillende projecten en plannen kunnen worden gewogen tegen de eerder geformuleerde kaders. De Raad beslist over welke projecten en plannen (kansen) vervolgens worden uitgewerkt in het lokale programmaplan 2020*. <i>*Het NPG gaat nog jaren duren: We maken waarschijnlijk elk jaar een update van ons lokale programmaplan.</i>	Raad HH	18 maart 2020 (afhankelijk van vaststelling programmakaders en toedeling middelen)
Raadsvoorstel Kansenskaarten NPG Het Hogeland 2020 / besluitvormend	Raad HH	1 april 2020 (afhankelijk van vaststelling programmakaders en toedeling middelen)
Raadsvoorstel lokaal programmaplan NPG Het Hogeland 2020 / opiniërend	Raad HH	10 juni 2020 (afhankelijk van vaststelling programmakaders en toedeling middelen)
Raadsvoorstel lokaal programmaplan NPG Het Hogeland 2020/ besluitvormend	Raad HH	24 juni 2020 (afhankelijk van vaststelling programmakaders en toedeling middelen)

5. Hoe organiseren we deze opgave intern, wat zijn de consequenties voor de gemeentelijke inzet? Welke financiële consequenties zijn hieraan verbonden?

Financieel verdeelmodel

Het financiële verdeelmodel van 1,15 miljard euro, met een looptijd van 10 jaar, is nog niet vastgesteld en nog volop in ontwikkeling. Op basis van advies van het extern bureau AEF vergadert het NPG bestuur hierover in september 2019 en buigt zij zich over de toedeling van middelen. Het is nog niet duidelijk of er dan ook al meteen een besluit wordt genomen. Helder is dat de verdeling van middelen uit de inhoud moet volgen. Het ligt in de lijn der verwachting dat wij dit met u kunnen delen tegelijkertijd met de bespreking in eerste ronde van de programmakaders.

Startkapitaal 'No Regret' projecten

Iedere gemeente heeft thans een startkapitaal van 15 miljoen euro ter beschikking om nog in 2019 te kunnen beginnen met de door het NPG bestuur toegekende 'No Regret' projecten. De accordering door het NPG bestuur is geschied door middel van een lichte toets op de doelen, criteria en indicatoren die in samenspraak tussen rijksoverheden, provincie en aardbevingsgemeenten zijn ontwikkeld.

Trekkingsrecht

Geoormerkt en via het gemeentefonds, komen op basis van trekkingsrecht de NPG gelden beschikbaar. Vervolgens wordt het direct in de begroting of via een begrotingswijziging opgenomen.

Interne organisatie

Via het programmateam aardbevingen wordt het traject om tot een lokaal programmaplan te komen begeleid. Daarin wordt intern de verbinding gelegd met bv. het nieuwe programma Omgevingsvisie.

Ook worden vanuit het programma aardbevingen alle activiteiten die nodig zijn om als gemeente input te leveren richting het NPG bestuur en de kaders die nog moeten worden opgesteld voor thematische en lokale programmaplannen, voorbereid en ingebracht.

Voor de no regret plannen betekent dat de uitvoering van de projecten en dus de daarbij behorende kredieten terugvallen onder regime van de teams Vastgoed en Ruimtelijk Beleid, aangezien de uitvoering van de centrumplannen en de dorpsvernieuwing Wehe den Hoorn daar zijn belegd. De direct betrokken portefeuillehouders geven sturing aan de uitvoering en de besteding van de kredieten. De overall monitoring van de voortgang van de activiteiten die binnen de kaders van het NPG vallen wordt opgepakt door het programma aardbevingen en valt onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeester en de wethouder gaswinning.

De inzet die nodig is voor het opstellen van het lokale programmaplan en met name de kosten die gemoeid zijn met het participatietraject moeten nog nader worden uitgewerkt. Op dit moment is al duidelijk dat er meer capaciteit nodig is om aan alle taken invulling te kunnen geven.

6. Welke tussentijdse oplossingen zijn er te bedenken voor bewonersinitiatieven die niet kunnen wachten op besluitvorming over het lokale programmaplan in 2020?

Het is denkbaar dat er, in het traject tot aan vaststelling van lokale programmaplan Het Hogeland, bewonersinitiatieven worden ingediend die vragen om een financiële impuls. Initiatieven die, naar het lijkt, passen binnen de kaders van het Nationaal Programmaplan maar die eigenlijk niet kunnen wachten op vaststelling van ons lokale programmaplan. Het college van B&W is voornemens om voor die initiatieven te kijken of er binnen de bestaande budgetten, zoals dorpenfonds, leefbaarheids gelden, mogelijkheden zijn om aan deze

initiatieven (deels) tegemoet te kunnen komen. De dorpencoördinatoren zullen hierin een belangrijke rol hebben.